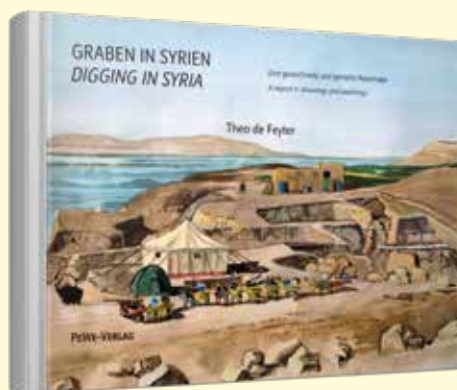

Graven in Syrië

In 2010 was de archeoloog en kunstenaar Theo de Feyter twee maanden werkzaam op een Duitse opgraving in Syrië. Die twee maanden heeft hij gebruikt om het dagelijkse leven op deze site, Tell Mumbaqa, een grote bronstijd nederzetting aan de oever van het grote Assad stuwmeer, te documenteren. Hij schilderde en tekende niet alleen de archeologen aan het werk, maar ook de arbeiders met hun kruiwagens en pikhouwelen; de bewakers en de keukenhulpen. Urenlang stond hij met zijn schildersezel op de storthopen om het landschap vast te leggen en hij spendeerde een dag om Amira, die de dagelijkse lunch voor alle archeologen maakte, ervan te overtuigen dat een portret van haar geen zonde was. 'Zij was uiteindelijk trots op het resultaat', schrijft De Feyter in het korte tekstje dat de tekening van Amira voor haar aanrecht begeleidt. Want ruim acht jaar na zijn bezoek zijn de tekeningen van Theo de Feyter nu gepubliceerd.

Getekende reportage

In ruim 50 schitterende beelden vertelt Theo de Feyter het hele verhaal van de opgraving. Op zijn tekeningen en schilderijen wordt er gegraven, gemeten en getekend. Botten en scherven worden gewassen en bestudeerd. Maar er wordt ook gegeten en gedronken en op de vrijdag, de vrije dag, wordt er geluierd, worden brieven naar het thuisfront gestuurd en gebeurt er verder niets. Heel mooi is de aandacht die Theo heeft voor details, zoals de blauwe waterkoeler, een onmisbaar object in dit hete, kale landschap. En hij geeft ook een mooi kijkje achter de schermen van het dagelijks archeologische handwerk. Zo laat hij op een van de tekeningen het moment zien waarop de arbeiders worden uitbetaald. Met zijn, zoals hij dat zelf noemt, getekende reportage herpakt Theo de Feyter in feite een oude traditie, want tot de opkomst van de fotografie aan het einde van de 19^e eeuw was het heel gebruikelijk, zelfs noodzakelijk dat de archeologen op hun expeditie een tekenaar meenamen. De tekenaar leverde niet alleen de illustraties voor de verslagen in boekvorm, hun tekeningen vormden ook de basis voor de

Titel: Graben in Syrien (Digging in Syria). Eine gezeichnete und gemalte Reportage (A report in drawings and pictures)

Auteur: Theo de Feyter

Uitgeverij: PeWe Verlag, 2018

ISBN: 978-3-935012-31-7

houtblokken waarmee de gravures werden afgedrukt in de 19^e-eeuwse kranten en tijdschriften.

Historisch document

Volgens Theo is er met de komst van de fotografie en de 'exacte' manier van weergeven echter iets verloren gegaan. 'Want' zo schrijft hij in het voorwoord van zijn boek 'juist door de subjectieve aanwezigheid van de tekenaar voelt de kijker zich meer betrokken bij wat hij ziet. Hij voelt zich echt aanwezig. Hij wordt door de kunstenaar als het ware het beeld ingetrokken.'

In zijn getekende reportage staat er naast elke afbeelding een klein tekstje. Beeld en tekst vormen een eenheid. 'Je leest wat je niet ziet en je ziet wat je niet leest'. Zo beschrijft Theo bij een tekening van rustende arbeiders in nog geen vijf zinnen de sociale structuur achter het werk. En de ene zin 'Vrijdag rustdag' bij het schilderij van een archeoloog aan tafel met naast zich een thermoskan vertelt het hele verhaal. De getekende en geschilderde reportage van het seizoen 2010 op Tell Mumbaqa is niet alleen bijzonder omdat Theo je een opgraving toont zoals je die als gewoon mens nooit ziet. Het is tegelijkertijd een historisch document. Want, en dat kon toen nog niemand voorzien, 2010 was het laatste jaar dat er in Syrië nog grote opgravingen plaatsvonden. Nog geen jaar later brak de opstand uit. En het einde van de daarop volgende burgeroorlog is nog niet in zicht. Zelfs als er in de toekomst in Syrië weer opgravingen gaan plaatsvinden dan zullen die er heel anders uit zien. (Joost Vermeulen) ◀

dertig jaar geleden verschenen geschiedenisboek - geeft Van der Sanden nu in boekvorm een nieuw actueel overzicht van wat de archeologie heeft bijgedragen aan de kennis over Drenthe vanaf de vroegste tijden. En dat is niet mis, gegeven de ontelbare overblijfselen die

archeologen aan het licht brachten van jachtkampementen, monumentale en bescheiden grafmonumenten, nederzettingen en andere zaken waar mensen in deze provincie en in de verschillende tijdvakken bij betrokken waren. In het boek zijn dan ook vele nieuwe foto's van

oude en nieuwe sites en objecten te vinden. Beide boeken vullen elkaar door hun verschillende invalshoeken van geschiedenis die we kennen via geschreven bronnen alsmede geschiedenis via archeologische bronnen ook prima aan. (Lou Lichtenberg) ◀